

NIELS BUGGES FORBANDELSE

Gådejagt for skoleklasser

Intro

Er I klar til at løse gåden om Niels Bugges forbandelse?

Hvad betyder det?

Inden I skal af sted på gådejagt, er der fire ord, som det er vigtige at kende:

Adel

Ridder

Forsvarsværk

Våbenskjold

Måske I kender I ordene? Gennemgå de forskellige ord med jeres lærer, så I er helt sikre på, hvad de betyder.

Adel

Der var stor forskel på mennesker i middelalderen. Bønderne på landet og borgerne i byerne var flest, men de bestemte meget lidt. En lille gruppe mennesker havde mere at skulle have sagt end de andre. Det var **adelens** og kirkens folk. De kunne eje meget jord, rigdom og magt.

Kongen blev nødt til at lytte til disse folk og holde sig gode venner med dem. En konge blev først valgt, når de mest betydningsfulde af adelens og kirkens folk havde sagt god for det.

Kongen måtte dele sine planer med dem, og tit måtte han give dem forskellige fordele for at undgå, at de blev sure eller gjorde oprør mod ham.

Adelen lovede at være trofast overfor kongen. De skulle gå i krig for ham, hvis det var nødvendigt. Til gengæld gav kongen dem lov til at slippe for at betale skat. Adelen kæmpede til hest med rustning, skjold, sværd og lanse. De var den vigtigste styrke på slagmarken.

At blive slået til ridder

Alle adelige mænd var væbnere og kunne blive slået til **ridder**. Som ung væbner fik han undervisning i våbenbrug, ridning, jagt og pasning af udstyret. Han skulle lære sang, dans, gode manérer, kristendom og latin.

Han skulle kort sagt opføre sig ordentligt. Efter mange år som væbner kunne han blive gjort til ridder af kongen. Det kaldes at **blive slået til ridder**. Det var en særlig ære, og et tegn på at kongen syntes, man gjorde det godt.

Forsvarsværk

Borge kunne have **forsvarsværker**. Det kunne være tårne, høje mure og voldgrave. Det var normalt kun noget, som kongen byggede for at beskytte mod fjender udefra eller oprør fra folket.

Adelen boede mest på meget store gårde. Men i midten af middelalderen (ca. 1250 til 1400), fik adelen brug for at bygge borge for at forsvare sig i en urolig tid.

De fleste var bare en lille borg, der var sat på et forhøjet jordområde med et træårn ude i en mose, men nogle var større og bygget af sten. Sådan et var Niels Bugges borg.

Våbenskjolde

Allerede tidligt i middelalderen begyndte kongen og adelen at bruge bestemte tegn og symboler, som kaldes **våbenskjolde**. Våbenskjoldet var en et mærke, som familierne satte på ting, der tilhørte dem - kirker, borge og skjolde.

Man malede skjoldet med figurer og mønstre i tydelige farver. Det samme våbenskjold kunne sættes på faner. På den måde kunne alle på lang afstand se hvem, der var hvem, og riddere kunne kende forskel på ven og fjende, selvom de var i rustning og lukket hjelm.

Bestemte våbenskjold hørte sammen med bestemte familier.

Der findes mange fantasifulde historier om våbenskjolde.

De fortæller, hvorfor et våbenskjold var malet med en stige, et dyr eller en anden figur. Men det er måske røverhistorier. Våbenskjoldenes figurer og farver blev nok valgt efter, om man syntes, de var pæne og brugbare.

Tegn jeres våbenskjold

For at gøre jeres gruppe klar til at ophæve forbandelsen ved Hald, skal I tegne jeres eget våbenskjold.

Våbenskjoldet bliver symbolet på jeres gruppe, og kan f.eks. være farver, tegn, ting eller dyr, som I synes passer godt til netop jer.

Sådan gør I:

1) Kig på **dyrene** her og **våbenskjoldene** på næste side.

2) Find på et **navn** til jeres gruppe.

Skriv det nederst under våbenskjoldet.

3) Find nu sammen på tegn, farver og dyr - eller find på noget helt andet. **Tegn det ind på jeres tomme våbenskjold.**

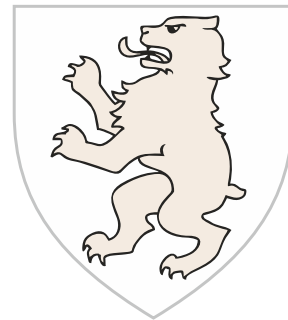
Dyr betyder tit forskellige ting:

Klog som en ugle

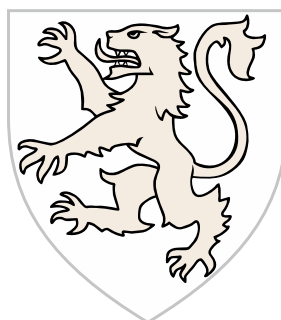
Trofast som en hund

Stærk som en bjørn

Smuk som en svane

Modig som en løve

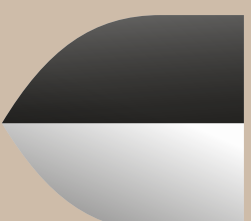
Hurtig som en hare

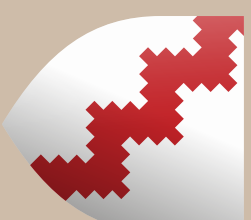
Niels Bugge
til Hald

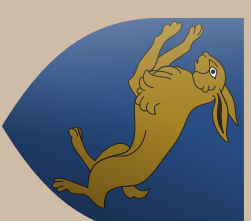
Valdemar IV Atterdag,
konge af Danmark

Benderup

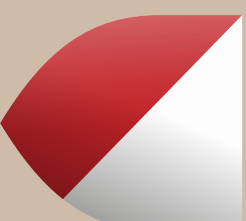
Dosenrode

Hase

Rosenkrantz

Banner

Vind

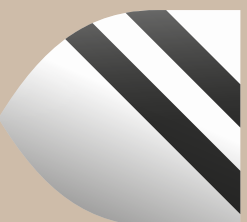

Vendelboe

Juul

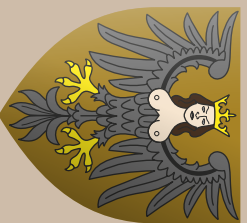
ADELSSLÆGTER I 1300-TALLETS DANMARK

Limbek

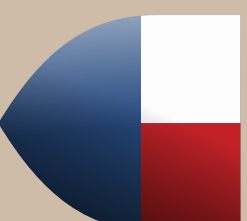
Marsvin

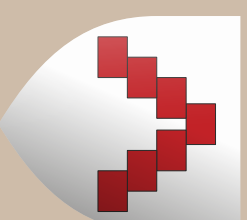
Kalv

Lykke

Skeel

Holck

Grubbe

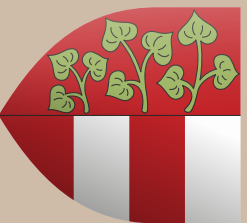
Due Glob

Hvide

Friis

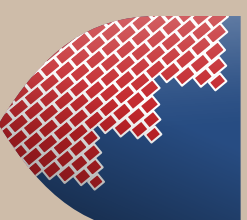
Lindenov

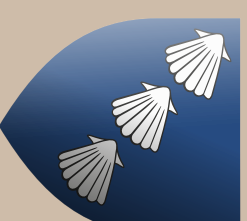
Gyldenstjerne

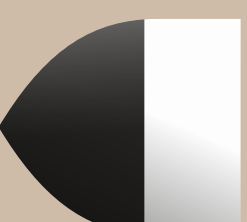
Munk

Daae

Goye

Bild

